

Rapport

EKONOMISTYRNINGSVERKET

Hållbarhetsredovisning – en omvärldsbevakning

Publikationen kan laddas ner
från ESV:s webbplats esv.se.

Datum: 2018-05-07

Dnr: 2018-00165

ESV-nr: 2018:36

Copyright: ESV

Rapportansvarig: Carina Franzén och Ulrica Sandstedt

Förord

I den här rapporten gör Ekonomistyrningsverket (ESV) en översiktlig kartläggning av hållbarhetsredovisning. I vårt arbete med att utveckla den ekonomiska styrningen och god redovisningssed i staten, bevakar vi löpande de ändringar som sker i fråga om redovisningsregler för privata företag. Med anledning av ändringen i årsredovisningslagen som medför krav för vissa företag att lämna en hållbarhetsrapport, beslutade ESV att införskaffa mer information om hållbarhetsredovisning.

Utredarna Carina Franzén och Ulrica Sandstedt har skrivit rapporten.

Stockholm den 7 maj 2018

Clas Olsson

Innehåll

Förord	3
1 Sammanfattning	5
Bakgrund	5
ESV:s iakttagelser	5
Förslag till fortsatt arbete	6
2 Inledning	7
2.1 Bakgrund	7
2.2 Syfte och mål	8
2.3 Genomförande.....	8
3 Vad är hållbarhet?	9
3.1 Hållbar utveckling och hållbarhetsredovisning.....	9
3.2 Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.....	9
3.3 GRI – internationella riktlinjer för att rapportera hållbarhet	10
3.3.1 Statskontorets rapport om tillämpning av GRI för statliga myndigheter	11
4 Hur ser det ut i andra sektorer?	13
4.1 Nya regler efter ändring i EU:s redovisningsdirektiv	13
4.1.1 Krav på hållbarhetsrapportering enligt årsredovisningslagen	13
4.1.2 Inget krav på revision	15
4.2 Vilka regler gällde tidigare för företag?	15
4.3 Statligt ägda bolag hållbarhetsredovisar	16
4.4 Ingen reglering för kommuner.....	16
5 Statliga myndigheters rapportering av hållbarhet	18
5.1 Sveriges miljömål och statliga myndigheters uppgifter	18
5.2 Statliga myndigheter har ett miljöledningssystem	19
5.3 Ekonomisk redovisning.....	19
5.4 Andra krav på redovisning som kan kopplas till hållbarhet	20
5.5 Exempel på hållbarhetsredovisning hos statliga myndigheter	21
6 Avslutande diskussion	24
6.1 Ska myndigheter omfattas av ett krav?.....	24
6.2 Förslag till fortsatt arbete	25
Referenser	27
Lagar och förordningar	27
Policys och riktlinjer	27
Övrigt.....	27
Intervju- och referenspersoner.....	28
Bilaga 1	29
Årsredovisningslag (1995:1554)	29

1 Sammanfattning

Bakgrund

Under 2016 trädde nya regler i kraft som innebär att större företag ska upprätta en hållbarhetsrapport. ESV har med anledning av de nya kraven i årsredovisningslagen gjort en kartläggning för att få en bild över vad de nya reglerna innebär. Vi har även undersökt i vilken omfattning hållbarhetsredovisning görs, såväl inom den privata som inom den offentliga sektorn.

De statliga bolagen har sedan ett tiotal år krav på sig att hållbarhetsredovisa. I sin årliga rapport 2016 lyfte Riksrevisionen frågan och uppmanade regeringen att överväga om statlig redovisning ska omfattas av samma krav på hållbarhetsredovisning oavsett organisationsform.

ESV:s iakttagelser

För kommuner och landsting har det inte skett någon reglering liknande den för statliga bolag och företag, dock väljer flera kommuner och landsting ändå att upprätta någon form av frivillig hållbarhetsredovisning. Detsamma gäller för ett fåtal statliga myndigheter.

Även om det idag inte finns krav på att statliga myndigheter ska göra en hållbarhetsredovisning har alla myndigheter en skyldighet att införa och utveckla ett miljöledningssystem. Myndighetens miljöledningssystem beskriver hur myndigheten planerar, genomför och följer upp sin verksamhet. Vidare har även 26 myndigheter i sina instruktioner eller regleringsbrev krav på sig att följa upp något eller några av de miljö kvalitetsmål som ska bidra till att uppnå regeringens generationsmål, vilket är det övergripande målet för Sveriges miljöpolitik.

Förutom regeringens generationsmål pågår även arbete med att anpassa Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling till nationella förutsättningar. Regeringen har som ett led i detta gett ett åttiotal statliga myndigheter i uppdrag att kartlägga och redovisa hur deras verksamhet bidrar till Sveriges möjlighet att uppnå de globala målen.

I förordningen om årsredovisning och budgetunderlag finns krav på redovisning som kan kopplas till sociala aspekter av hållbarhet. Det rör konsuppledd statistik, kompetensförsörjning och sjukfrånvaro. Däremot finns det i dagsläget inget krav på rapportering eller redovisning av vilka åtgärder myndigheterna vidtagit för att motverka korruption eller hur myndigheter ska redovisa sitt arbete med mänskliga rättigheter.

Förslag till fortsatt arbete

Förespråkare för hållbarhetsredovisning menar att om statliga bolag har krav på sig att hållbarhetsredovisa borde även statliga myndigheter göra det för att föregå med gott exempel.

I den här rapporten har ESV utgått ifrån reglerna i årsredovisningslagen där vi har gjort översiktliga jämförelser med den hållbarhetsrapportering som görs av statliga myndigheter idag. ESV kan konstatera att det sker viss typ av hållbarhetsrapportering, men anser att en mer utförlig kartläggning avseende vad som idag rapporteras av statliga myndigheter behöver göras för att kunna bedöma i vilken utsträckning som uppgifterna svarar mot kraven i årsredovisningslagen.

ESV anser dock att ett eventuellt krav på hållbarhetsredovisning hos statliga myndigheter inte nödvändigtvis behöver utformas enligt kraven i årsredovisningslagen. Fokus bör istället vara att få en enhetlig rapportering utifrån Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Detta bör ställas mot vad det skulle kosta att införa krav på hållbarhetsredovisning för alla eller några myndigheter. En mer utförlig utredning bör därmed genomföras vilken belyser om ett eventuellt införande av krav på hållbarhetsredovisning skulle kunna bidra till att uppnå målen enligt Agenda 2030 i högre/snabbare utsträckning.

2 Inledning

I det inledande kapitlet redogör vi för bakgrunden till omvärldsbevakningen och vilket syfte och mål ESV har haft med arbetet.

2.1 Bakgrund

De senaste åren har det blivit alltmer fokus på hållbar utveckling och hållbarhetsredovisning både inom privat och inom offentlig sektor. Det blir alltmer ohållbart att bedriva en verksamhet utan att samtidigt visa hur verksamheten påverkar våra resurser på kort och på lång sikt. Exempelvis förs det diskussioner om att hitta andra välfärdsåtgärder som kompletterar BNP. I vårpropositionen för 2017 presenterade regeringen nya mått på välbefinnande där även sociala och miljömässiga indikatorer ingår¹.

Inom EU är hållbarhetsrapportering numera reglerat. Sveriges riksdag beslutade under 2016 om nya regler för hållbarhetsrapportering som gäller för större företag. De nya reglerna, som finns i årsredovisningslagen, innebär att större företag nu bland annat ska rapportera om sitt arbete med miljö, sociala förhållanden och respekt för mänskliga rättigheter. Med anledning av de nya reglerna väcktes frågan vad lagändringen innebär och om ändringen kan komma att påverka den offentliga sektorn.

De statliga bolagen har sedan ett tiotal år krav på sig att hållbarhetsredovisa. I sin årliga rapport 2016 lyfte Riksrevisionen frågan och uppmanade regeringen att överväga om statlig redovisning ska omfattas av samma krav på hållbarhetsredovisning oavsett organisationsform. Därutöver har några myndigheter tagit kontakt med ESV för att undersöka möjligheter till att ha hållbarhetsredovisningen i årsredovisningen.

Frågor om hållbarhet har gått från att till stor del ha framställts som ett hot mot effektivitet, lönsamhet och tillväxt i en organisation till att man nu ser dessa frågor som alltmer strategiska. Sociala och miljömässiga frågor kan även få betydelse för organisationens konkurrenskraft och framtida utveckling. Dessutom menar många att vi är tvungna att agera fort och gå mot en mer hållbar konsumtion eftersom resurserna helt enkelt inte räcker till. Citatet nedan från FN:s förra generalsekreterare Ban Ki-moon är tankeväckande.

”Vi är den första generationen med potential att utrota fattigdom och den sista generationen att undvika klimatförändringarnas värsta effekter.”

¹ Prop. 2016/17:100, bilaga 4.

2.2 Syfte och mål

Den här rapporten är en omvärldsbevakning som är egeninitierad av ESV. Syftet är att få en bild över vad de nya reglerna i årsredovisningslagen innebär och i vilken omfattning hållbarhetsredovisning görs i privat och kommunal sektor.

Ett annat syfte är beskriva hur det ser ut inom den statliga sektorn. I vilken utsträckning rapporterar statliga myndigheter om sitt arbete inom miljö, ekonomi och sociala frågor idag?

2.3 Genomförande

Vi har utgått ifrån det nya kravet på att upprätta en hållbarhetsrapport enligt årsredovisningslagen. Vi har skapat oss en bild av vad lagändringen innebär och även jämfört med hur det såg ut tidigare. Därtill har vi kartlagt vilka riktlinjer som används såväl i Sverige som internationellt, när det kommer till hållbarhetsredovisning.

Vi har kontaktat några av de myndigheter som idag upprättar eller har upprättat någon form av hållbarhetsredovisning för att få höra deras synpunkter. Exempelen på myndigheter som redovisar hållbarhet är inte uttömmande då vi inte har ställt frågan till samtliga myndigheter. Vi tar även upp några exempel på hållbarhetsredovisning inom den offentliga sektorn i andra länder.

Slutligen resonerar vi kring vilken nytta som hållbarhetsredovisning kan få för myndigheter samt vilka myndigheter som skulle omfattas av ett eventuellt krav på sådan redovisning. Vi för även ett resonemang kring för- respektive nackdelar med ett eventuellt införande av krav på hållbarhetsredovisning i staten.

3 Vad är hållbarhet?

I det här kapitlet går vi igenom några vanliga begrepp och definitioner som ofta används när man talar om hållbarhet, hållbar utveckling och hållbarhetsredovisning. Vi beskriver även den vanligaste standarden som används för att rapportera hållbarhet.

3.1 Hållbar utveckling och hållbarhetsredovisning

Hållbar utveckling är samhällsutveckling som tillgodoser dagens behov, utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.² Man kan dela upp hållbar utveckling i tre delar - ekologisk, social och ekonomisk.

Ekologisk, eller miljömässig hållbarhet, är allt som har med jordens ekosystem att göra. Alltså att naturen måste hinna återskapa de resurser som vi tar ut. Det rör områden som klimatförändringar, luft-, land- och vattenkvalitet och våra växt- och djurarter. Den sociala hållbarhetsdimensionen handlar till stor del om välbefinnande, rättvisa, makt, rättigheter och individens behov. Den ekonomiska dimensionen av hållbarhet har det under åren funnits flera perspektiv på. Det ena är att ekonomisk utveckling är ett medel för att uppnå ekologisk och social hållbarhet och inte ska påverka dem negativt. Det andra synsättet är att ekonomisk hållbarhet likställs med ekonomisk tillväxt - alltså BNP - och som tillåts ske på bekostnad av de andra två hållbarhetsdelarna.

Hållbarhetsredovisning är ett sätt att redovisa och klargöra vad en organisation har uppnått i sitt arbete för en långsiktigt hållbar utveckling. Syftet är att ge en balanserad bild av verksamhetens hållbarhetsarbete. Därför ska både positiva aspekter och utmaningar ingå.

3.2 Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling

Hösten 2015 antog FN:s generalförsamling Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Agenda 2030 består av 17 mål med sammanlagt 169 delmål och tillhörande indikatorer. De globala målen för hållbar utveckling ersätter millenniemålen som antogs av FN år 2000 och som skulle vara uppnådda år 2015. Miljö och utveckling behandlas inte längre som två separata frågor. I Agenda 2030 talar man om hållbar utveckling som består av tre sinsemellan lika viktiga perspektiv: socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling.

² Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future, 1987

Under en 15-årsperiod, med start den 1 januari 2016 och fram till år 2030, har världens länder förbundit sig att tillsammans jobba för att uppnå de globala målen och en långsiktigt hållbar utveckling. Som övergripande mål brukar följande fyra lyftas fram:

- Avskaffa extrem fattigdom
- Minska ojämlikheter och orättvisor i världen
- Främja fred och rättvisa
- Lösa klimatkrisen

I Sverige är alla statsråd i regeringen ansvariga för genomförandet av Agenda 2030 inom sina respektive ansvarsområden. Det nationella genomförandet inkluderar kommuner och landsting liksom statliga myndigheter och Regeringskansliet. Hur de globala målen uppnås beror också på engagemanget från andra aktörer såsom frivilligorganisationer, näringsliv, fackliga organisationer och akademi.

Regeringen har tillsatt en delegation som ska stödja och stimulera Sveriges genomförande av Agenda 2030. Delegationen har bland annat publicerat ett förslag till handlingsplan³ för Sveriges genomförande av agendan samt uppmärksammat goda exempel på området. Ordförande i delegationen är Ingrid Petersson, generaldirektör på forskningsrådet Formas.

Regeringen har även gett ett åttiotal statliga myndigheter i uppdrag att kartlägga och redovisa hur deras verksamheter bidrar till Sveriges möjligheter att uppnå de globala målen för hållbar utveckling. Sida har fått uppdrag från regeringen att engagera svenska aktörer i arbetet med att genomföra de globala målen – i Sverige och internationellt. Sida driver i dagsläget projektet *Svenska myndigheter för hållbar utveckling*.

3.3 GRI – internationella riktlinjer för att rapportera hållbarhet

Global Reporting Initiative (GRI) har funnits sedan 1997 och är internationella riktlinjer för redovisning av företagens ekonomiska, sociala och miljömässiga påverkan på samhället. GRI skapades för att möta behovet av ett gemensamt globalt ramverk och en gemensam utformning, med ett konsekvent språk och nyckeltal som organisationer kan använda sig av vid hållbarhetsredovisning.

Syftet med riktlinjerna är att skapa en enhetlig och jämförbar hållbarhetsredovisning där målet är att förenkla jämförelsen av företag ur ett socialt, miljömässigt och

³ Agenda 2030-delegationen, I riktning mot en hållbar välfärd.

ekonomiskt perspektiv. Syftet är också att öka transparensen för olika intressenter när det gäller företagets verksamhet.

Riktlinjerna utvecklas och uppdateras av GSSB⁴. I samarbete mellan offentlig och privat sektor, har GSSB utarbetat nya riktlinjer för att vägleda hållbarhetsrapportering för alla sorters företag, inom alla branscher. Meningen är att GRI nu ska vara anpassade för offentlig sektor, vilket de inte var tidigare.

GRI Standards består av tre övergripande riktlinjer som innehåller allmänna upplysningar och ledningsinformation. Därutöver finns olika kategorier med riktlinjer som handlar om ekonomi, miljö och sociala faktorer. Kategorin om ekonomi innehåller sex riktlinjer, kategorin om miljö innehåller åtta, medan kategorin om sociala faktorer innehåller 19 riktlinjer.

3.3.1 Statskontorets rapport om tillämpning av GRI för statliga myndigheter

I ett regeringsuppdrag från 2009 analyserade Statskontoret förutsättningarna för, respektive konsekvenserna och mervärdet av att införa ett krav på hållbarhetsredovisning enligt GRI-modellen i statsförvaltningen.⁵

Uppdraget från Finansdepartementet hade sin upprinnelse i en skrivelse som regeringen hade ställt till riksdagen 2006. Regeringen angav där att målet var att ”staten skall vara ett föredöme att främja social och miljömässig hänsyn. /.../ hänsyn tas till ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser i ett långsiktigt perspektiv”.

Statskontorets fokus var att belysa mervärdet av att statliga myndigheter lämnar hållbarhetsinformation enligt GRI-modellen. Mervärdet ställdes mot en uppskattning av kostnaderna för att ta fram redovisningen samt en bedömning av användningen hos i första hand Regeringskansliet.

Statskontorets sammanfattande bedömning var att nuvarande redovisningssystem hos myndigheterna inte bör ersättas av GRI. Det berodde enligt Statskontoret på att mervärdet inte skulle uppväga de betydande kostnader och informationsförluster som skulle uppstå för de enskilda myndigheterna och för statsförvaltningen som helhet. Statskontoret för dock inte, enligt vår uppfattning, ett resonemang om att hållbarhetsredovisning skulle kunna finnas utöver och som ett komplement till den rapportering som redan görs.

⁴ Global Sustainability Standards Board

⁵ Ska myndigheter göra hållbarhetsredovisningar? Statskontoret 2009:17.

Statskontoret ansåg att det redan finns väl inarbetade redovisningssystem på miljöområdet och på det ekonomiska området. Det är i så fall inom det sociala området som en sådan redovisning kunde tillföra ett mervärde i staten enligt Statskontorets bedömning.

4 Hur ser det ut i andra sektorer?

I det här kapitlet beskriver ESV inledningsvis de nya reglerna om hållbarhetsrapport för större företag som trädde i kraft under 2017. Vidare jämför vi med hur det såg ut tidigare. Vi redogör även för vilka regler som gäller för statliga bolag och för kommuner.

4.1 Nya regler efter ändring i EU:s redovisningsdirektiv

Under 2016 beslutade riksdagen om ändring av ett antal lagar vilket innebar att regler om hållbarhetsrapport och mångfaldspolicy infördes. Bestämmelserna, som har sin grund i en ändring av EU:s redovisningsdirektiv⁶, finns bland annat i årsredovisningslagen och tillämpas för första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter 31 december 2016. Syftet är bland annat att göra rapporteringen mer transparent och jämförbar. I den här rapporten tar ESV enbart upp reglerna om hållbarhetsrapporten.

Enligt EU-direktivet omfattas större företag och koncerner som är av allmänt intresse, med ett medelantal anställda som uppgår till mer än 500 stycken. Medan EU-direktivet innehåller fem företagskategorier (företag av allmänt intresse, stora företag, medelstora företag, små företag och mikroföretag) gör årsredovisningslagen endast en distinktion mellan större och mindre företag. Medlemsstaterna kan, om de vill, välja att utöka direktivets bestämmelser om hållbarhetsrapport. I Sverige har regeringen valt att utöka kravet, vilket innebär att företag med fler än 250 anställda ska upprätta en hållbarhetsrapport. Enligt en uppskattning från KPMG kommer cirka 1 600 företag att beröras av det nya rapporteringskravet.

4.1.1 Krav på hållbarhetsrapportering enligt årsredovisningslagen

I och med att hållbarhetsrapporteringen är lagstadgad gäller en rad formella krav på rapporteringen som inte funnits tidigare. I 6 kap. årsredovisningslagen, som behandlar förvaltningsberättelsen, har fem nya paragrafer tillkommit (§10-14).⁷

Av 10 § framgår vilka företag som omfattas. En hållbarhetsrapport ska upprättas om mer än ett av följande villkor är uppfyllda:

- medelantalet anställda uppgår till mer än 250
- redovisad balansomsättning uppgår till mer än 175 miljoner kronor samt
- nettoomsättningen uppgår till mer än 350 miljoner kronor.

⁶ Direktiv 2014/95/EU som ändrar direktiv 2013/34/EU.

⁷ Se bilaga 1 för utdrag ur årsredovisningslagen.

För vart och ett av villkoren gäller att de ska ha varit uppfyllda de två senaste åren.

Enligt 11 § är det frivilligt för företag om de vill upprätta en separat rapport som är skild från årsredovisningen eller om de vill upprätta hållbarhetsrapporten som en del av förvaltningsrapporten. Oavsett vilket ska rapporten överlämnas till företagets revisor samtidigt som årsredovisningen.

Av 12 § framgår att hållbarhetsrapporten ska innehålla de hållbarhetsupplysningar som behövs för förståelsen av företagets utveckling, ställning och resultat samt konsekvenserna av verksamheten.

De områden som företaget alltid ska rapportera är:

- Miljö
- Sociala förhållanden
- Personal
- Respekt för mänskliga rättigheter
- Motverkande av korruption.

Företagets påverkan på **miljön** ska innehålla uppgifter om aktuella och förutsebara konsekvenser från företagets verksamhet på miljön. Exempel på områden är hälsa och säkerhet, energi- och vattenanvändning, koldioxidutsläpp och luftföroreningar.

När det kommer till **sociala förhållanden** och **personal** handlar rapporteringen exempelvis om hur man har hanterat jämställdhet och arbetsrättslig skyddsreglering samt vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa att dessa uppnås.

Respekt för **mänskliga rättigheter** handlar om företagets ansvar att se till att deras verksamhet inte ska bidra, orsaka eller vara kopplat till kränkningar av mänskliga rättigheter och att företagen ska agera för att förhindra sådana. FN har gett ut vägledande principer för företag i arbetet med att respektera mänskliga rättigheter.

Motverkande av korruption handlar om att vidta åtgärder mot korruption i företaget – såväl intern som extern. Här kan vägledning hämtas i Institutet mot mutors näringslivskod och FN:s globala program mot mutor och korruption.

Förutom ovan nämnda områden ska hållbarhetsrapporten även innehålla företagets affärsmodell. Därutöver ska väsentliga risker som är kopplade till företagets verksamhet framgå samt hur företaget hanterar dessa risker.

I dagsläget finns det inga indikatorer som är kopplade till nämnda redovisningsområden. Företagen kan dock välja att följa etablerade

redovisningsriktlinjer med indikatorer kopplade till sig, exempelvis GRI. Viktigt är då att företagen tydligt anger i hållbarhetsrapporten vilka riktlinjer som har använts.

Värt att nämna är att det inte finns något uttalat krav på sifferupplysningar vid hållbarhetsrapportering. Resultatindikatorerna kan alltså redovisas såväl genom kvantitativ som genom kvalitativ information. Om företaget väljer att upprätta en hållbarhetsrapport enligt GRI kommer viss finansiell information att rapporteras eftersom det är krav i standarden.

4.1.2 Inget krav på revision

Om ett företag väljer att upprätta hållbarhetsrapporten som en separat handling skild från årsredovisningen ska företagets revisor lämna ett skriftligt yttrande om att en sådan rapport har upprättats. Detta enligt 6 kap. 14 § årsredovisningslagen. Revisorns ansvar begränsas till uttalandet om att hållbarhetsrapporten har upprättats och hen är därmed inte skyldig att utföra någon granskning av rapportens innehåll.

4.2 Vilka regler gällde tidigare för företag?

För svenska företag har det tidigare inte funnits något bindande regelverk för upprättande av en hållbarhetsrapport. Däremot har det funnits (och finns fortfarande) krav på att rapportera väsentlig hållbarhetsinformation för större företag i enlighet med årsredovisningslagen. Där framgår att förvaltningsberättelsen ska innehålla ”icke-finansiella upplysningar som behövs för förståelsen av företagets utveckling, ställning eller resultat och som är relevanta för den aktuella verksamheten, däribland upplysningar om miljö- och personalfrågor”.⁸ Den etablerade praxisen här har varit av relativt generell och kortfattad karaktär. Den går därmed inte att jämföra med upprättandet av en fullständig hållbarhetsrapport.

Utöver de företag som klassas som större, ska även företag som bedriver verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöbalken alltid lämna upplysningar om verksamhetens påverkan på den yttre miljön. Detta har gällt tidigare och gäller även efter införandet av en hållbarhetsrapport.

Det finns flera företag som redan tidigare frivilligt har valt att upprätta en hållbarhetsrapport eller på annat sätt redovisa sitt arbete med hållbarhet. Motivet för att göra det kan exempelvis vara förväntningar och krav från intressenter om att tydliggöra hur företaget hanterar och styr sin (primärt) negativa påverkan på samhället i stort. Det kan även finnas behov av att förklara och förtydliga sin roll i samhället med utgångspunkt från vilka frågor som bolaget arbetar med och hur man genom detta arbete bidrar med en positiv effekt på samhället i stort.

⁸ 6 kap. 1 § årsredovisningslagen.

4.3 Statligt ägda bolag hållbarhetsredovisar

För bolag med statligt ägande gäller samma lagar och regler som för privata bolag.⁹ Inom ramen för statens ägarpolicy utfärdade regeringen under 2007 riktlinjer för de statliga företagens redovisning - *Riktlinjer för extern rapportering för företag med statligt ägande*. I riktlinjerna tydliggjorde regeringen för första gången att de statliga bolagen skulle presentera en hållbarhetsredovisning enligt GRI.

Målet med riktlinjerna är att den externa rapporteringen, som omfattar årsredovisning, delårsrapport, bolagsstyrningsrapport och hållbarhetsredovisning, ska vara lika transparent som i börsnoterade bolag. De statligt ägda bolagen ägs ytterst av svenska folket och utgör en betydande del av svenskt näringsliv. Bolagen ska agera föredömligt inom området hållbart företagande och i övrigt agera på ett sätt så att de åtnjuter offentligt förtroende.¹⁰

Riktlinjerna har uppdaterats och kallas nu *Statens ägarpolicy och riktlinjer för statligt ägande 2017*. Där beskrivs hållbart företagande och utveckling som en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Enligt policyn ska detta uppnås genom att förena en ekonomisk, social och miljömässig hållbar utveckling.

Vidare anger riktlinjerna att hållbarhetsredovisningen ska vara kvalitetssäkrad genom oberoende granskning och bestyrkande av den revisor som utsetts till bolagets revisor av bolagsstämman. Det skiljer sig därmed från reglerna i årsredovisningslagen, där hållbarhetsrapporten är undantagen från kravet på revision och där revisorns ansvar begränsas till uttalandet om att hållbarhetsrapporten har upprättats.

Flera av de statliga bolagen lämnar en hållbarhetsredovisning som är integrerad med årsredovisningen. Det gäller till exempel Vattenfall, LKAB och Akademiska hus.

4.4 Ingen reglering för kommuner

Inom kommunala sektorn har det inte skett någon reglering liknande den för statliga bolag. Reglerna i årsredovisningslagen om hållbarhetsrapport gäller dock för de kommunala bolagen om de i övrigt omfattas av storlekskriterierna. Flera kommuner väljer ändå att upprätta någon form av redovisning av sitt hållbarhetsarbete. Redovisningens innehåll, upplägg och ambitionsnivå varierar mellan kommunerna enligt ESV:s bedömning.

Under våren 2017 genomförde Sveriges kommuner och landsting (SKL) en webbenkät för att få en bättre bild av hur arbetet med Agenda 2030 ser ut i

⁹ Till exempel aktiebolagslagen, bokföringslagen, årsredovisningslagen.

¹⁰ Statens ägarpolicy och riktlinjer för statligt ägande 2017.

kommuner, landsting och regioner.¹¹ Resultatet visade bland annat att det pågår arbete med hållbar utveckling eller hållbarhetsredovisning i kommuner, landsting och regioner – även där Agenda 2030 inte används som direkt verktyg eller etikett för arbetet.

¹¹ SKL, medlemsenkät om Agenda 2030.

5 Statliga myndigheters rapportering av hållbarhet

I det här kapitlet går vi igenom den rapportering/redovisning som de statliga myndigheterna ska göra enligt regelverket när det gäller miljö, ekonomi och sociala frågor. Vi avslutar kapitlet med en genomgång av olika typer av redovisning av hållbarhet som vi har sett hos myndigheterna.

5.1 Sveriges miljömål och statliga myndigheters uppgifter

Det övergripande målet för Sveriges miljöpolitik är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.¹²

Detta är definitionen av det så kallade generationsmålet, vilket ska vara vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. I praktiken innebär generationsmålet att förutsättningarna för att lösa miljöproblemen ska nås inom en generation efter att systemet infördes, vilket innebär att målet ska vara uppfyllt år 2020. Generationsmålet består i sin tur av 16 miljö kvalitetsmål och 24 etappmål.

Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till och följs upp med en årlig rapport och en fördjupad utvärdering vart fjärde år till regeringen. Naturvårdsverket är den myndighet som sammanställer uppföljningarna och rapporterar till regeringen.

Etappmålen är steg på vägen för att nå generationsmålen och ett eller flera miljö kvalitetsmål. De ska underlätta möjligheterna att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen.

Åtta statliga myndigheter¹³ har i sin instruktion tilldelats ett eller flera av de 16 miljö kvalitetsmålen och ansvarar för uppföljningen av sina respektive miljö kvalitetsmål. De åtta myndigheterna ska utveckla lämpliga indikatorer för att följa upp miljöarbetet, tillsammans med organisationer och företag som verkar inom en viss samhällssektor (till exempel transporter, jordbruket, industrin).

Myndigheterna ska samla data, redovisa målens uppfyllelse, föreslå kompletterande insatser och verka för att miljö kvalitetsmålen nås. Myndigheterna ska också bedöma möjligheterna att nå miljö kvalitetsmålen och etappmålen. Därmed får regeringen ett

¹² <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/miljo-och-klimat/mal-for-miljo/>

¹³ Myndigheterna är Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Boverket, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen, Skogsstyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten och Sveriges geologiska undersökning.

mått på om dagens styrmedel och de åtgärder som planeras att utföras före år 2020 är tillräckliga för att nå de uppsatta målen.

Vidare har även 26 myndigheter, inklusive de åtta ovan, ansvar enligt sina instruktioner eller regleringsbrev att arbeta inom sina respektive verksamhetsområden för att generationsmålet och miljökvalitetsmålen ska nås. De flesta av dessa myndigheter ska rapportera om sitt arbete för miljömålen till regeringen i årsredovisningarna. De ska också bistå Naturvårdsverket med underlag för uppföljning och utvärdering av miljöarbetet.

5.2 Statliga myndigheter har ett miljöledningssystem

Alla statliga myndigheter har ett ansvar för att bidra till att generationsmålet och de nationella miljökvalitetsmålen uppnås. För att kunna bidra till att nå dessa mål har de statliga myndigheterna en skyldighet att införa och utveckla ett miljöledningssystem enligt förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.

Miljöledningssystemet ska säkerställa att miljöarbetet integreras inom ramen för myndighetens verksamhet så att miljöfrågorna beaktas vid genomförandet av myndighetens uppdrag.

Målet med myndigheternas miljöledningssystem är att skapa ett systematiskt miljöarbete för att fortlöpande förbättra sin miljöprestanda. Miljöprestandan är det mätbara resultatet och effekterna av myndigheternas åtgärder som lett till en minskad miljöpåverkan. Myndighetens ledningssystem beskriver hur myndigheten planerar, genomför och följer upp sin verksamhet.¹⁴

Myndigheterna rapporterar till Naturvårdsverket som sammanställer resultatet av myndigheternas miljöarbete i en rapport till regeringen.

5.3 Ekonomisk redovisning

Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) reglerar bland annat vilken information en myndighets årsredovisning och budgetunderlag ska innehålla. Dessa handlingar ska ge underlag för regeringens budgetering, uppföljning och prövning av myndighetens verksamhet. Handlingarna ska avse all den verksamhet som myndigheten ansvarar för, oavsett hur verksamheten finansieras eller i vilken form verksamheten bedrivs.

Myndigheterna i den statliga redovisningsorganisationen rapporterar regelbundet ekonomisk information till statsredovisningssystemet Hermes. Myndigheternas inrapportering till Hermes används bland annat för att sammanställa utfallet för

¹⁴ Vägledning för miljöledning i staten, Naturvårdsverkets rapport 6768, juni 2017

statens budget, underlag till statens finansiella sparande samt resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys för staten som helhet.

5.4 Andra krav på redovisning som kan kopplas till hållbarhet

Det finns redovisningskrav i FÅB som enligt ESV:s bedömning kan kopplas till sociala aspekter av hållbarhet. Det rör konsupplad statistik, kompetensförsörjning och sjukfrånvaro.

Om myndigheten har individbaserad statistik i resultatredovisningen ska statistiken vara uppdelad efter kön, om det inte finns särskilda skäl mot detta. Regeln om uppdelning efter kön är ny och tillämpades första gången i årsredovisningen för 2017.

Vidare ska myndigheten redovisa de åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra sina uppgifter. Det kan till exempel vara åtgärder som myndigheten har vidtagit för att attrahera, rekrytera, utveckla, behålla, och utveckla kompetens samt åtgärder för kompetensöverföring.

Ytterligare en uppgift som är kopplad till anställdas hälsa och som regleras i FÅB är redovisning av sjukfrånvaro. Den totala sjukfrånvaron ska anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid. Myndigheten ska också dela upp sjukfrånvaron utifrån hur lång den är samt på lön och ålder.

Det finns däremot i dagsläget inget krav på redovisning av vilka åtgärder myndigheterna vidtagit för att motverka korruption på motsvarande sätt som i årsredovisningslagen. Det finns heller inga enhetliga krav på hur myndigheterna ska redovisa sitt arbete med mänskliga rättigheter. Det är snarare så att de myndigheter som arbetar med dessa frågor som en del av sin kärnverksamhet gör särskilda redovisningar utifrån specifika krav i instruktion eller regleringsbrev.

Ett 70-tal myndigheter¹⁵ omfattas av förordningen (20017:603) om intern styrning och kontroll. Det innebär att myndigheten ska ha en process som med rimlig säkerhet säkerställer att en myndighet fullgör sina uppdrag och mål i enlighet med kraven i myndighetsförordningen. ESV ger ut föreskrifter och allmänna råd kopplat till förordningen.

ESV har i en kartläggning kommit fram till att myndigheterna identifierar få risker för oegentligheter via riskanalyser inom ramen för den interna styrningen och

¹⁵ Förordningen om intern styrning och kontroll ska tillämpas av de myndigheter som har en skyldighet att följa internrevisionsförordningen enligt särskilda beslut från regeringen. Där ingår myndigheterna med störst omsättning inom den statliga redovisningsorganisationen.

kontrollen. ESV menar att arbetet mot oegentligheter skulle tjäna på att det tydligare framgår att ett av syftena med den interna styrningen och kontrollen är att motverka korruption, otillbörlig påverkan eller bedrägeri. En sådan koppling bör kunna göras i förordningen. En reglering i förordningen ger också ESV större möjlighet att i föreskrifter och stöd arbeta vidare med frågor som rör oegentligheter.¹⁶

Det är möjligt att processen för intern styrning och kontroll skulle kunna stödja arbetet med hållbarhet. Utifrån vår erfarenhet av vilka typer av risker man identifierar på myndigheter, bedömer dock ESV att denna process endast i begränsad omfattning kan komma att ge ett direkt underlag till en eventuell hållbarhetsredovisning. Det beror på att processen är fokuserad på myndighetens verksamhet och att identifiera risker som hindrar eller försvårar för myndigheter att utföra verksamheten och uppnå de målen som är satta för den. Hållbarhetsredovisning är större än så, enligt ESV:s bedömning. Det handlar om att identifiera vad myndighetens verksamhet får för påverkan ur ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv.

5.5 Exempel på hållbarhetsredovisning hos statliga myndigheter

Är det några myndigheter som gör en hållbarhetsredovisning förutom den redovisning/återrapportering vi har beskrivit ovan? Vi har inte sett särskilt många hållbarhetsredovisningar hos statliga myndigheter. Med det sagt, finns det flera myndigheter som beskriver sitt hållbarhetsarbete på annat sätt utan att kalla det hållbarhetsredovisning eller hållbarhetsrapport. Några myndigheter har upprättat hållbarhetsredovisning i några år men sen slutat med det av olika orsaker.

Regeringen reglerar ofta i förordning eller regleringsbrev att myndigheterna ska lämna information om hållbarhet för staten eller samhället som helhet. Det kan gälla alla aspekter av hållbarhet; ekonomisk, miljömässig eller social. ESV menar att det är relevant att skilja redovisning av hållbarhet på en samhällelig nivå från den redovisning som utgår från myndighetens egen verksamhet.

Exempelvis har Naturvårdsverket flera återrapporteringskrav i sitt regleringsbrev som rör långsiktig hållbarhet för framförallt miljön. Bland annat utsläpp av mikroplaster till vattenmiljön och hållbar konsumtion av textilier.

Varje år upprättar Pensionsmyndigheten, förutom myndighetens egen årsredovisning, även pensionssystemets årsredovisning som kallas Orange rapport. Rapporten beskriver den allmänna inkomstgrundade pensionens finansiella ställning vid utgången av året, utvecklingen under året samt tre scenarier för framtiden. Ett annat

¹⁶ En utvecklad intern styrning och kontroll, ESV 2018:20

exempel är Konjunkturinstitutets årliga hållbarhetsrapport för de offentliga finanserna. I denna rapport görs en bedömning av den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna utifrån vissa givna förutsättningar.

Sedan tio år står det i högskolelagen att universitet och högskolor ska främja en hållbar utveckling.¹⁷ Under 2017 utvärderade Universitetskanslersämbetet (UKÄ) för första gången hur samtliga lärosäten arbetar med hållbar utveckling. UKÄ begränsade utvärderingen till hållbar utveckling i lärosätenas utbildningar. Forskning ingår inte. Utvärderingen gjordes utifrån självvärderingar där lärosätena beskrev sina rutiner för uppföljning och återkoppling och hur de bidrar till att säkra och utveckla arbetet med hållbar utveckling i utbildningarna. En bedömggrupp har sedan granskat självvärderingarna.

UKÄ konstaterar att hela 75 procent av lärosätena inte når upp till de kriterier som satts upp. De bedöms ha behov av att utveckla sina processer. Exempel på sådant som lärosätena bör utveckla är att sätta lärosätesövergripande mål för hållbar utveckling, mer systematisk uppföljning av dessa mål eller en utveckling av arbetet med kompetensutveckling vad avser hållbar utveckling för lärare.

Göteborgs universitet har ett separat kapitel i sin årsredovisning som handlar om hållbar utveckling. Göteborgs universitet var också ett av de få lärosäten som UKÄ bedömde har en väl utvecklad process för arbetet med hållbar utveckling inom utbildning.

Sjöfartsverket upprättar sedan 2012 en separat hållbarhetsredovisning skild från årsredovisningen.¹⁸ Initiativet om att upprätta en hållbarhetsredovisning kom från ledamöter i affärsverkets styrelse som kommer från näringslivet. Hållbarhetsredovisningen utgår från de grundläggande principerna i GRI:s riktlinjer. Sjöfartsverket inspireras av GRI, men gör även avsteg från dem i vissa fall.

Sjöfartsverket ser flera fördelar med att göra en hållbarhetsredovisning. Det är ett sätt för dem att belysa sin affärsidé och visa hur affärsverket bidrar till samhällsnyttan. Sen Sjöfartsverket började hållbarhetsredovisa har intresset och engagemanget väckts internt, framförallt för miljöfrågor. En nackdel är att arbetet med hållbarhetsredovisningen görs ungefär samtidigt som årsredovisningen vilket medför en stor arbetsinsats för skribenterna. Sjöfartsverket har under flera år önskat integrera årsredovisningen med hållbarhetsredovisningen för att på så sätt minska textmassan och antalet timmar man lägger ner på produkterna. Sjöfartsverket menar att eftersom årsredovisningen revideras ställer det högre krav på transparens och underlag och att

¹⁷ Av 1 kap. 5 § framgår att högskolorna i sin verksamhet ska främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

¹⁸ Från och med 2017 heter den Hållbarhetsrapport för att tydliggöra att det inte bara handlar om att redovisa det gångna året utan även ha ett framåtblickande syfte.

visa hur det faktiskt är. Enligt Sjöfartsverket finns det ett större intresse för hållbarhetsrapporten jämfört med myndighetens årsredovisning.

Tillväxtverket har tidigare haft ett kapitel i sin årsredovisning som handlar om myndighetens hållbarhetsarbete. Från och med årsredovisningen för 2017 har Tillväxtverket utöver kapitlet i årsredovisningen valt att göra en separat hållbarhetsrapport. Orsaken till det är att myndigheten ansåg att det krävdes en separat rapport för att kunna göra en fullständig hållbarhetsrapport utifrån GRI:s riktlinjer.

Fortifikationsverket gjorde särskilda hållbarhetsredovisningar under åren 2011-2013. Myndigheten använde sig då av indikatorer enligt GRI. Orsaken till att Fortifikationsverket slutade hållbarhetsredovisa var resursbrist. Att ta fram två publikationer – hållbarhetsredovisning och årsredovisning – ansåg man var för krävande. Fortifikationsverket ville göra en kombinerad års- och hållbarhetsredovisning, men fick information om att Riksrevisionen inte kunde granska hållbarhetsdelen. Därför valde Fortifikationsverket att inte göra en kombinerad produkt.

Forskningsrådet Formas har infört ett krav på att de som söker forskningsmedel även ska ange vilka av målen inom Agenda 2030 som deras projekt knyter an till. Fördelningen redovisar Formas i sin årsredovisning för 2017.

Vägverket gjorde sin första och så vitt vi känner till enda hållbarhetsredovisning 2008 som en egen rapport. Därefter har man inte gjort någon och inte heller på Trafikverket har det, enligt vad vi förstår, förts diskussioner om att hållbarhetsredovisa.

Även Polismyndigheten i Stockholms län gjorde en hållbarhetsredovisning som en separat rapport under åren 2008-2010, men myndigheten har efter det inte gjort någon ytterligare rapport.

6 Avslutande diskussion

I detta avslutande avsnitt resonerar vi om för- och nackdelar avseende hållbarhetsredovisning för statliga myndigheter. Vi lämnar även förslag till fortsatt arbete.

6.1 Ska myndigheter omfattas av ett krav?

Det finns naturligtvis både fördelar och nackdelar med ett krav på hållbarhetsredovisning för statliga myndigheter. Om regeringen skulle införa motsvarande krav för statliga myndigheter som årsredovisningslagen ställer på företag, skulle cirka 70 statliga myndigheter omfattas av ett krav på hållbarhetsredovisning. Vi har vid beräkningen använt samma gränser för antal anställda, balansomslutning och nettoomsättning som i årsredovisningslagen. Vi har använt de uppgifter som finns rapporterade i Hermes för de två senaste åren.

Enligt vår bedömning kan det dock vara vanskligt att dra gränsen genom att enbart titta på anställda, omslutning och omsättning. Exempelvis skulle Barnombudsmannen och Sametinget inte omfattas av kraven och vår bedömning är att deras verksamheter har stor påverkan på den sociala dimensionen av hållbarhet såsom mänskliga rättigheter.

I riksrevisorernas årliga rapport 2016 lyftes frågan om att införa ett krav på hållbarhetsredovisning även för statliga myndigheter. Riksrevisionen menar att sådana krav skulle möjliggöra för riksdag och regering att följa upp att myndigheterna föregår med gott exempel när det kommer till socialt och miljömässigt ansvarstagande. Uppmaningen till regeringen var att överväga om statlig verksamhet ska omfattas av samma krav på hållbarhetsredovisning oavsett organisationsform. Riksrevisionen ansåg vidare att det bör vara möjligt att utforma riktlinjer för hållbarhetsredovisning för statliga bolag där regeringen bedömer det relevant.

Förespråkare för hållbarhetsredovisning menar att om statliga bolag har krav på sig att hållbarhetsredovisa borde även statliga myndigheter göra det för att föregå med gott exempel. Eftersom statliga myndigheter dessutom inte har några vinstkrav borde man kunna vara i framkant. Mot det argumentet kan man hävda att statliga myndigheter har begränsade resurser utifrån tilldelade medel och att det blir en prioriteringsfråga som måste ställas mot annan verksamhet. För att kunna göra den prioriteringen är det viktigt att veta vad informationen ska användas till och vilken typ av återrapportering som regeringen vill ha.

I Statskontorets utredning, som avsåg att analysera för- och nackdelar med införandet av hållbarhetsredovisning enligt GRI-modellen, var den sammanfattande bedömningen att nuvarande redovisningssystem hos myndigheter inte bör ersättas av GRI. ESV anser inte att GRI, eller andra riktlinjer, bör ersätta befintliga redovisningssystem hos myndigheter. Snarare skulle dessa komplettera den redovisning som finns idag.

ESV har i den genomförda omvärldsbevakningen kunnat konstatera att det redan idag görs en del uppföljning och återrapportering när det kommer till främst miljömässiga mål. Naturvårdsverket är mottagare av informationen och rapporterar även vidare till regeringen.

Även i myndigheternas årsredovisningar rapporterar myndigheter redan idag exempelvis könsuppdelad statistik, kompetensförsörjning och sjukfrånvaro. Detta svarar enligt ESV:s bedömning väl mot de krav som framgår i 12 § årsredovisningslagen inom området personal.

Den stora frågan, som ESV ser det, handlar snarare om vilken nytta som ett eventuellt krav på hållbarhetsredovisning skulle ge. Vad skulle informationen användas till och på vilket sätt skulle den kunna bidra till att uppnå såväl de nationella som de globala hållbarhetsmålen inom ramen för Agenda 2030? Enligt ESV:s bedömning bör inte en eventuell hållbarhetsredovisning hos statliga myndigheter utformas enligt kraven i årsredovisningslagen. Fokus bör istället vara att få en enhetlig rapportering utifrån Agenda 2030 eftersom Sverige har åtagit sig att uppnå målen. Detta bör ställas mot vad det skulle kosta att införa krav på hållbarhetsredovisning för alla eller några myndigheter.

Därutöver är det viktigt att fokusera på styrningsaspekten. Redovisningen är den del av styrningen som visar hur utfallet blev. Det är också angeläget att fundera på hur vi *vill* att det ska bli och här kommer delarna planering och uppföljning in. Vilka åtgärder vidtar vi med anledning av utfallet om vi vill ha en förändring? Dessa åtgärder bör vara en input i planeringen av myndigheternas arbete med hållbarhet och bör ses som en integrerad del av den verksamhet myndigheten utför.

6.2 Förslag till fortsatt arbete

ESV bedömer att det finns ett behov av att göra en mer utförlig kartläggning avseende vad som idag rapporteras av statliga myndigheter och om/hur dessa kan svara upp mot kraven i årsredovisningslagen, men kanske främst mot de globala målen enligt Agenda 2030.

Vidare bör en utredning belysa om ett eventuellt införande av krav på hållbarhetsredovisning skulle kunna bidra till att uppnå målen enligt Agenda 2030 i högre/snabbare utsträckning?

Hållbarhetsredovisning har kritiserats för att bara lyfta fram det som är bra. Man visar inte de brister som faktiskt finns. En gemensam redovisningsstandard som ställer krav på balanserad redovisning skulle kunna vara en åtgärd för att ta hand om det. Obligatorisk revision av hållbarhetsredovisningen är en annan åtgärd som skulle skapa legitimitet. Dels finns ett externt värde av granskning genom att informationen får en kvalitetsstämpel och minskar risken för ”greenwashing¹⁹”, men lika mycket en intern kvalitetsstämpel på att myndigheten styr och följer upp viktiga verksamhetsfrågor på ett strukturerat och effektivt sätt samt har korrekta beslutsunderlag. Detta är även något som behöver beaktas i en framtida utredning.

¹⁹ grönmalning eller gröntvättning innebär att den som bedriver miljöfarlig, eller mindre miljövänlig verksamhet försöker skapa en bild av sig som miljövänliga genom bland annat marknadsföring.

Referenser

Lagar och förordningar

Högskolelag (1992:1434)

Årsredovisningslag (1995:1554)

Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Policys och riktlinjer

Statens ägarpolicy och riktlinjer för bolag med statligt ägande 2017

Svensk kod för bolagsstyrning

Consolidated Set of GRI Sustainability Reporting Standards 2016

(<https://www.globalreporting.org/standards/gri-standards-download-center/consolidated-set-of-gri-standards/>)

Riktlinjer för hållbarhetsredovisning

(<https://www.globalreporting.org/resource/library/GRI-G3-Swedish-Reporting-Guidelines.pdf>)

Övrigt

Ska myndigheter göra hållbarhetsredovisningar? Statskontoret 2009:17

Artiklar i tidningen Balans:

- När ska statliga verk och myndigheter tillåtas hållbarhetsredovisa? (8 april 2016)
- Från hållbarhetsrapportering och bestyrkande till hållbarhetsredovisning och revision (2/2016), Arne Fagerström och Fredrik Hartwig
- Implementering av redovisning som styrmetod – Om hållbarhetsredovisningens effekter i statligt ägda företag (2/2015), Christer Westermark
- Balans, Special #2 Hållbarhet, Juni 2016

Effekterna av hållbarhetsredovisning, Regeringskansliet 2010

<https://agenda2030delegationen.se/>

<http://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/>

Riksrevisorernas årliga rapport 2016

Intervju- och referenspersoner

Greta Stridsman, Fortifikationsverket

Maria Andersson, Ulrika Borg och Noomi Eriksson, Sjöfartsverket

Johanna Giorgi, Tillväxtverket

Didrik Roos, Deloitte

Bilaga 1

Årsredovisningslag (1995:1554)

Utdrag ur årsredovisningslagen 6 kap. 10-14 §§, förvaltningsberättelse m.m.

10 § Förvaltningsberättelsen för ett företag ska innehålla en hållbarhetsrapport om företaget uppfyller mer än ett av följande villkor:

1. medelantalet anställda i företaget har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 250,
2. företagets redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 175 miljoner kronor,
3. företagets redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 350 miljoner kronor.

Första stycket gäller inte ett företag som är dotterföretag om det och dess samtliga dotterföretag omfattas av en hållbarhetsrapport för koncernen.

Den som enligt andra stycket inte upprättar någon hållbarhetsrapport ska upplysa om detta i en not till årsredovisningen samt lämna uppgift om namn, organisations- eller personnummer och säte för det moderföretag som upprättar hållbarhetsrapporten för koncernen. *Lag (2016:947)*.

11 § I stället för att upprätta hållbarhetsrapporten som en del av förvaltningsberättelsen enligt 10 § får företaget välja att upprätta rapporten som en handling som är skild från årsredovisningen. Den ska överlämnas till företagets revisor inom samma tid som årsredovisningen.

Om företaget har valt att upprätta en hållbarhetsrapport enligt denna paragraf, ska detta anges i förvaltningsberättelsen. *Lag (2016:947)*.

12 § Hållbarhetsrapporten ska innehålla de hållbarhetsupplysningar som behövs för förståelsen av företagets utveckling, ställning och resultat och konsekvenserna av verksamheten, däribland upplysningar i frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Rapporten ska ange

1. företagets affärsmodell,
2. den policy som företaget tillämpar i frågorna, inklusive de granskningsförfaranden som har genomförts,
3. resultatet av policyn,

4. de väsentliga risker som rör frågorna och är kopplade till företagets verksamhet inklusive, när det är relevant, företagets affärsförbindelser, produkter eller tjänster som sannolikt får negativa konsekvenser,
5. hur företaget hanterar riskerna, och
6. centrala resultatindikatorer som är relevanta för verksamheten.

Rapporten ska även, när det är lämpligt, innehålla hänvisningar till och ytterligare förklaringar av de belopp som tas upp i årsredovisningen. Om särskilda riktlinjer har tillämpats vid upprättandet av rapporten, ska det anges vilka dessa riktlinjer är.

Om företaget inte tillämpar någon policy i en eller flera av frågorna i första stycket, ska skälen för detta tydligt anges. *Lag (2016:947)*.

13 § Upplysningar om förestående utveckling eller om frågor som är under förhandling behöver inte tas in i hållbarhetsrapporten om det bedöms att ett offentliggörande skulle skada företagets marknadsposition allvarligt och utelämnandet inte hindrar förståelsen av företagets utveckling, ställning eller resultat eller konsekvenserna av verksamheten. *Lag (2016:947)*.

14 § Om förvaltningsberättelsen innehåller en sådan uppgift som avses i 11 § andra stycket, ska företagets revisor i ett skriftligt, undertecknat yttrande uttala sig om huruvida en sådan rapport som avses där har upprättats eller inte.

Revisorns yttrande ska lämnas till företagets ledning inom samma tid som revisionsberättelsen och sedan fogas till hållbarhetsrapporten. *Lag (2016:947)*.

ESV gör Sverige rikare

- Vi har kontroll på statens finanser, utvecklar ekonomistyrningen och granskar Sveriges EU-medel.
- Vi arbetar i nära samverkan med Regeringskansliet och myndigheterna.